

PESA INTERNATIONAL JOURNAL
OF
SOCIAL STUDIES

PESA ULUSLARARASI
SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

December 2017, Vol:3, Issue:4
e-ISSN: 2149-8385

Aralık 2017, Cilt:3, Sayı 4
p-ISSN: 2528-9950

journal homepage: www.sosyalarastirmalar.org

Psikolojik Danışman Adaylarının Mesleki Rehberliğin Öğrencilere Katkısına İlişkin Algıladıkları Metaforların İncelenmesi*

Analysis of Metaphoric Perceptions Stated By Candidate School Counselors Regarding Contribution of the Career Guidance for Students

Süleyman BALCI

Yrd. Doç. Dr. Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, s.balci@kku.edu.tr

<https://doi.org/10.25272/j.2149-8385.2017.3.4.16>

MAKALE BİLGİSİ

ÖZET

Makale Geçmişi:

Geliş 18 Eylül 2017
Kabul 10 Ekim 2017

Anahtar Kelimeler:

Metafor, Aday Psikolojik Danışman,
Mesleki Rehberlik.

© 2017 PESA Tüm hakları saklıdır

Metaforik algılar, bireylerin oluşum süreci ve gerçekleştirmelerle ilgili düşüncelerini kontrol etmelerini, yönlendirmelerini ve tekrar yapılandırılmalarını sağlayarak bilişsel yapıları biçimlendirmelerine yardım edebilirler. Bu çalışmanın amacı, aday psikolojik danışmanların mesleki rehberliğin öğrencilere katkısı ile ilgili algıladıkları metaforları analiz etmektir. Bu çalışma, 2016 -2017 öğretim yılında Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümünü tamamlamak üzere olan psikolojik danışman adayları ile yapılmıştır. Bu çalışmada uygulama yapılan bireyleri belirlemek üzere amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır ve katılımcılara açık uçlu bir soru sorularak toplanan veriler, nitel araştırma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak aday psikolojik danışmanların mesleki rehberliğin öğrencilere katkısına yönelik olarak mesleki rehberliği en fazla ilişkilendirdikleri metaforların sırasıyla ışık (5), fener (4), yol gösterici (4) ve pusula (4) olduğu belirlenmiştir.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article History:

Received 18 September 2017
Accepted 10 October 2017

Keywords:

Metaphors, Candidate School
Counselors, Career Guidance.

Metaphoric perceptions can enable individuals to shape their cognitive structures by restructuring, directing and controlling their thoughts about the formation and process of the happenings. Aim of this study is to analyze metaphoric perceptions of candidate school counselors regarding contribution of the career guidance for students. Participants of this study are candidate school counselors who were studying last year at guidance and counseling department in 2016-2017 academic calendar. In order to determine the participants, purposeful sampling technique were used and metaphors perceived by candidate school counselors were analyzed qualitatively. An open-ended question were asked to participants and their responses were taken in written form in order to collect necessary data. Furthermore, after analyzing their written responses, content of written responses were clustered into groups and themes. Subsequently, frequency value of each metaphor and each theme were calculated. Eventually, themes about perceived metaphors of participants were interpreted. As result of the analysis of perceived metaphors stated by candidate school counselors, it is determined that contribution of the career guidance for students have been perceived mostly as metaphors such as light (5), lantern (4), path finder (4) and compass (4).

* Bu çalışma, 9-11 Kasım 2017 tarihlerinde Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde düzenlenen 'International Congress on Political, Economic and Social Studies IPCESS 2017' de sunulan sözlü bildirisinin genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Çağdaş eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin okulda verilmekte olan eğitimden beklentilerle uyumlu olacak düzeyde yararlanabilmelerini desteklemek amacıyla öğrenci kişilik hizmetleri sunulmaktadır. Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yer alan rehberlik hizmetleri ile gerek tüm öğrencilere gerekse okul personeline yönelik önemli çalışmalar yürütülmektedir (Yeşilyaprak, 2015).

Ülkemizde rehberlik çalışmaları ilk olarak ortaöğretim kurumlarında başlamış, daha sonraları ilkökul, ortaokul ve yükseköğretim düzeyinde de yaygınlaşmaya başlamıştır. Son yıllarda rehberlik hizmetleri ile ilgili uygulamaların eğitim alanı dışında aile, sanayi ve sağlık alanında da ihtiyaç haline gelmiştir Eğitim ortamında sunulan rehberlik hizmetleri ile tüm öğrencilerin zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal açıdan her yönüyle bütün olarak gelişmesine yardım edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında eğitimin de rehberliğin de amacının; öğrencinin tüm kapasitesinin var olan tüm gizil güçlerini ortaya koyabilmesini, potansiyeli ölçüsünde kendini geliştirmesini, daha yeterli, daha verimli ve daha anlamlı bir yaşam sürebilmesini sağlamak olduğundan her iki amaç birbirini desteklemektedir (Yeşilyaprak, 2015).

Rehberlik ile ilgili değişik tanımlar dikkat çekmektedir. Kuzgun (2000) tarafından yapılan tanımda rehberlik, “bireye kendini anlaması, çevredeki imkânları tanınması ve doğru kararlar vererek, özünü gerçekleştirme için yapılan sistematik ve profesyonel bir yardım süreci” olarak belirtilmektedir. Kepçeoğlu’nun (2004) tanımında rehberlik, “bireyin kendini tanınması ve anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine sağlıklı ve dengeli bir uyum göstermesi, böylece kendini gerçekleştirme için uzman kişilerce bireye yapılan psikolojik yardım” olarak ifade edilmektedir. Tan (1992) ise rehberliği, “bireye yönelik sistemli, profesyonel ve sürekli bir yardım hizmeti” olarak tanımlamaktadır.

Rehberlik çalışmalarının temelini yirminci yüzyılın başlarında yurt dışında uygulanmaya başlanan mesleki rehberlik çalışmaları oluşturmaktadır. Ülkemizde de rehberlik çalışmalarının önceleri ortaöğretim öğrencilerine yönelik mesleki rehberlik olarak başladığı görülmektedir. Eğitim ortamındaki sorunlu ve uyum sorunu yaşayan bireylere yönelik yardım ihtiyacının artmasıyla birlikte eğitsel, sosyal ve kişisel rehberlik konularını içeren rehberlik çalışmalarına önem verilmeye başlanmıştır. Son yıllarda uygulamaya konulan gelişimsel rehberlik anlayışı ile, rehberlik hizmetleri tüm öğrencileri kapsayacak biçimde verilmektedir (Yeşilyaprak, 2015).

1. Mesleki Rehberlik

Günümüzde okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise düzeyindeki tüm eğitim kademelerinde verilmekte olan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri içerisinde mesleki rehberlik ile ilgili çalışmaların önemli yeri bulunmaktadır. Mesleki rehberlik, bireyin kendi ilgi ve yeteneklerini tanınması, kendi mesleki seçimlerini etkileyecek çevresel fırsatlar ve meslekler dünyasından haberdar olması, bilinçli tercihler yapması ve seçtiği meslekte başarılı olması için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecini içermektedir.

Mesleki Rehberlik, küçük yaşlardan itibaren bireylerin karar verme becerilerinin ve bağımsızlık duygularının desteklenmesinin gerekli olduğu bir süreç olarak görülmektedir. Bu nedenle erken çocukluk döneminde mesleki gelişim açısından mesleki rol modellerinin çocukların olumlu bir mesleki benlik algısı geliştirmelerine yardımcı olması, bütün mesleklerin gerekli olduğuna ilişkin inancının çocukluk döneminden itibaren bireylere kazandırılması, meslekler konusunda cinsiyete ilişkin ön yargıların kaldırılması yönünden mesleki rehberlik çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Mesleki rehberliğin okullarda uygulanmasının amaçları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Yeşilyaprak, 2015):

- 1- Öğrencilerin meslek hakkında doğru ve gerçekçi bilgiler edinmelerine yardımcı olmak;
- 2- Öğrencilere kendi kişisel değer, ilgi ve yeteneklerini keşfedip anlayabilecekleri yaşantılar sunmak,
- 3- Kendi değer ve yeteneklerinin toplum gözündeki değerini anlamasına yardımcı olmak,
- 4- Seçilmesi düşünülen mesleğin gerçek sınırlarını tanınmasına yardımcı olmak,
- 5- Gençlerin farklı türdeki meslekler hakkında detaylı bilgiler edinmesine yardımcı olmak,

- 6- Meslekleri eleştirel bir biçimde değerlendirmelerine yardımcı olmak,
- 7- Mesleki karar aşamasında uzmandan yardım alabilmesi için gerekli inisiyatif kazandırmak,
- 8- Farklı alanlarda yetersizliği bulunanların iş yaşamına uyum sağlamalarına yardımcı olmak

Eğitim kurumlarında öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesini düzenleyen Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinde (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2001) belirtildiği gibi okullarda görevli psikolojik danışmanların (rehber öğretmenlerin), okul psikolojik danışma ve rehberlik programının yürütülmesini sağlama, öğrencilerin planlama yapmalarına yardımcı olma, gereksinimlere yönelik bireysel ya da grupla danışma yapma, konsültasyon yapma ve bilgi sağlama gibi önemli görevleri ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bu yönetmelikte psikolojik danışmanların rehberlik hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin sorumlulukları içerisinde mesleki rehberlik uygulamaları ile ilgili etkinlikler ve çalışmalar da yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinde mesleki rehberlik konusunda şu açıklamalar yer almaktadır (MEB, 2001) :

Madde 8- Eğitim sürecinde her öğrenciye; meslekî tercih yapması, kendine uygun mesleğe yönelmesi, iş yaşamına ve mesleğe hazırlanması için gerekli rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri verilir.

Bu hizmetlerde aşağıdaki hususlar temel alınır:

- a) Hizmetler bir süreç olarak ele alınır, okul öncesi eğitim ve ilköğretimin başlaması ile birlikte bu hizmetler verilir.
- b) Hizmetlerde öğrencinin içinde bulunduğu gelişim dönemi ve bireysel özellikleri dikkate alınır.
- c) Öğrenciye ve velisine; öğrencinin özellikleri, iş dünyası, meslekler ve bunları edinme yollarına ilişkin güncel bilgiler sistemli olarak aktarılır.
- d) Öğrenci, bir meslek alanı veya mesleği seçme baskısı altında bırakılmaz.

2. Psikolojik Danışma Alanında Metafor Kullanımı

Sanat, mimarlık ve felsefe gibi değişik alanlarda kullanılmakta olan metaforlar, günlük hayatın ve dilin bir parçası haline gelmiştir (Mould, Oades ve Crowe, 2010). Metaforlar, içerdiği bilişsel niteliklerden dolayı örtük yaşantıların ve karmaşık kavramların anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır (Van Parys ve Rober, 2013). Bundan dolayı metaforların, psikolojik danışma sürecinde terapötik işbirliğine katkı sağladığı belirtilmekte ve çocuklar gibi bazı danışanlarla iletişim kurabilmenin bir yolu olarak görülmektedir. Bunu bir sonucu olarak okul psikolojik danışmanlarının ve ruh sağlığı alanında çalışan diğer profesyonellerin uygulamalarında metafor kullanmaları önerilmektedir (Kararımak ve Güloğlu, 2012).

Psikolojik danışma sürecindeki terapötik metaforların amacı, bilinç halindeki ya da bilinç dışındaki kişisel bilgilerin fark edilmesini sağlamaktır (Mills ve Crowley, 1986). Psikolojik danışma sürecinde etkili olan terapötik metafor danışanın probleminin çerçevesini değiştirir; direnci azaltır, güvende hissetmesine yardım eder ve yeni çözümler üretilmesini sağlar (Roussell, 1995). Metaforun işlevi, danışanın eski düşünce örüntülerini bozarak savunmaya geçmeden kendini keşfetmesine yardım etmek olarak ifade edilebilir. Lakoff ve Johnson'a (2003) göre terapötik metaforlar, yüzleştirici ve tehdit edici olmayan bir ortamda, danışanların kendilerini ve sorunlarını keşfetmelerini ve olası yeni çözümler üretmelerini sağlamaktadır. Ayrıca metaforların, eğitimcilerin kendi rolleri ve sorumlulukları, eğitimin doğası ve öğrenci ilişkileri hakkında daha derin bir anlayışa sahip olmasına ve eğitim ile ilgili konulara ve sorunlara metaforlarla bakılması sayesinde bireyin nasıl ilerlemesi gerektiği konusunda katkısı olacağı vurgulanmaktadır (Çelikten, 2006).

Literatürde metafor kullanımına ilişkin eğitim ile ilgili konularda çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Metaforların kullanımı konusunda öğretmene yönelik olarak Cerit (2008), okul kavramına ilişkin olarak Saban (2008); ilköğretim denetçilerine ilişkin olarak Ünal (2010), okul psikolojik danışmanlarına yönelik algılara ilişkin olarak Camadan ve Kahveci (2013) ve Özpolat (2014) tarafından çalışmalar yapılmıştır. Ancak yapılan taramalarda mesleki rehberlik konusundaki metaforik algılara ilişkin bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırmanın mesleki rehberlik konusunda yapılacak metafor içerikli araştırmalara katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, aday psikolojik

danışmanların mesleki rehberliğin yararına ilişkin algıladıkları metaforları incelemektir. Bu amaca yönelik olarak bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Aday psikolojik danışmanların mesleki rehberliğin yararına ilişkin algıladıkları metafor nelerdir?
- 2- Aday psikolojik danışmanların mesleki rehberliğin yararına ilişkin algıladıkları metaforlar ortak özellikler bakımından hangi kategoriler altında gruplanabilir?

3. Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan ve mecazlar yoluyla veri toplama olarak isimlendirilen metafor yöntemi kullanılmıştır. Metafor yöntemi ile aday psikolojik danışmanların mesleki rehberlik kavramı ile ilişkilendirdikleri metaforlar belirlenmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada araştırma modeli olarak, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan ve kaynaklarda mecazlar yoluyla veri toplama olarak isimlendirilen metafor yöntemi kullanılmıştır. Metafor, insanların duygu ve düşüncelerini birbirlerine aktarmada kullandıkları ifade yöntemlerinden biridir. Metaforun, sosyal bir gerçeği aktarmada, sözlerin gerçek anlamları dışında benzetmelerden yararlanılarak kullanıldığı bir iletişim aracı olduğu belirtilmektedir; Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanan sözlükte, “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” şeklinde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2017). Bu araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan metaforlar, betimleme amacıyla analiz edilmiştir. Analiz sonucunda psikolojik danışman adaylarının mesleki rehberliğe ilişkin algıladıkları metaforlar belirlenmiştir ve bu metaforlara ilişkin açıklamalar betimlenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmadaki çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Tipik durum örnekleme, araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıda durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanması olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Tipik durumların seçiminde genellikle araştırma konusu ile ilgili bilgi sahibi bireylerden yararlanılmaktadır. Bu çalışmada araştırma konusuyla ilgili bilgi sahibi olan psikolojik danışma ve rehberlik bölümünde eğitimini tamamlamak üzere olan psikolojik danışman adaylarının yer aldığı bir çalışma grubu belirlenmiştir. Bu araştırma için belirlenen çalışma grubunda 30 erkek ve 42 kadın olmak üzere toplam 72 psikolojik danışman adayları bulunmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışma grubunun mesleki rehberliğin yararına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ifade edebilmeleri için açık uçlu soru kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından araştırma konusunda açıklama yapıldıktan sonra hazırlanan açık uçlu soru ile katılımcılardan “Mesleki rehberlik gibidir, çünkü” ifadesini boş bir kağıt üzerinde tamamlamaları istenmiştir. Katılımcılardan toplanan bu veriler araştırmada veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi yoluyla incelenmiştir. İçerik analizine ilişkin işlem süreci, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar çerçevesinde bir araya getirilmesini ve belirlenen kavramların anlamlı biçimde kategoriler halinde düzenlenip yorumlanmasını içermektedir. İçerik analizi sürecinde dört aşama yer almaktadır: (1) verilerin kodlanması, (2) kavramların belirlenmesi, (3) kategorilerin düzenlenmesi, (4) kategorilerin tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Bu çalışmada ise veriler analizi için ilk aşamada verilerin çalışma konusuna ve amacına uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla ayıklama işlemi yapılmıştır. Sonraki aşamada, verilerin anlamlı olmasını sağlamak için kodlama işlemi uygulanmıştır. Bir sonraki aşamada, metaforlar belirlenmiştir. Veri analizi sürecinin son aşamasında, metaforlara ilişkin anlamlı kategoriler tanımlanmıştır.

3.4. Verilerin Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmaların yaklaşımı, tasarımı ve verileri farklı olduğu için geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında da farklı ölçütler kullanılmaktadır. Nitel araştırmalarda elde edilen verilerin ayrıntılı olarak sunulması ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Bu ölçüt dikkate alınarak bu çalışmada hem verilerin güvenilirliğinin artırılması hem de geçerliğin sağlanması için araştırmanın aşamaları detaylı olarak açıklanmıştır.

4. Bulgular

Araştırmaya katılan psikolojik danışman adaylarından elde edilen verilerin içerik analizi sürecinde 72 katılımcı tarafından mesleki rehberlik ile ilgili geçerli 53 farklı metafor algısı üretildiği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan psikolojik danışman adaylarının mesleki rehberlik ile ilgili algıladığı geçerli 53 metafor üç kategori halinde gruplanmıştır. Bu kategoriler; gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar, gidiş yönünü görmeyi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar, bilgi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar olarak belirlenmiştir. Belirtilen kategorilere göre gruplanan metaforlara ilişkin aşağıda bilgi verilmiştir.

4.1. Mesleki rehberliğin gidiş yönünü görmeyi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar

Katılımcıların mesleki rehberliği gidiş yönünü görmeyi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algıladığı metaforlar tablo 1’de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 1: Gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
aydınlatıcı fener	4	5,7
ışık (yol gösteren/aydınlatan)	5	7,1
tüneldeki gaz lambası	1	1,4
etrafını aydınlatan mum	1	1,4
güneş	2	2,8
hayat ışığı	1	1,4
hayatın aydınlatıcısı	1	1,4
Toplam	15	21

4.2. Mesleki rehberliğin gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar

Katılımcıların mesleki rehberliği gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç biçiminde algıladığı metaforlar tablo 2’de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 2: Gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
Kılavuz	3	4,3

yol gösterici rehber	1	1,4
yol gösterici destek	1	1,4
yol gösterici	4	5,7
harita (yolları gösteren)	3	4,3
pusula (yol/yön gösteren)	4	5,7
yön gösteren tabela	1	1,4
yol gösteren levha	1	1,4
yol gösteren amir	1	1,4
yol (yönlendirici/ aydınlatılmış)	2	2,8
navigasyon	1	1,4
Toplam	22	32

4.3. Mesleki rehberliğin bilgi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılandığı metaforlar

Katılımcıların mesleki rehberliği bilgi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algıladığı metaforlar tablo 3’de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 3: Bilgi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
can suyu	1	1,4
ansiklopedi	1	1,4
ayna	1	1,4
arkadaş	1	1,4
can simidi	1	1,4
bilgi anahtarı	1	1,4
bilgi kaynağı	1	1,4
su	1	1,4
temel ihtiyaç	1	1,4
gökkuşağı	1	1,4
anne-baba	1	1,4
fidan	1	1,4
emniyet kemeri	1	1,4
umut kaynağı	1	1,4
gökyüzü	1	1,4
yol gösteren süreç	1	1,4
üst geçit	1	1,4
Toplam	17	23,8

Tablo 3’te görüldüğü gibi katılımcıların mesleki rehberliği bilgi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algıladığı 17 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar, toplam metaforların % 23,8’ ini oluşturmaktadır.

Ayrıca metafor özelliği olmayan ifadelerin üretildiği belirlenmiştir. Bu ifadeler şunlardır: kararsızlığı gidermede yardımcı, hizmet, olmazsa olmaz amaç, kavram, duygu merkezini tetikleyen uyarıcı, ön hazırlık, ön öğretmenlik, gelecek belirleyici, alt bölüm.

SONUÇ

Psikolojik danışman adaylarının “mesleki rehberlik” kavramına yönelik algıladıkları metaforların belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada, 72 katılımcı tarafından “mesleki rehberlik” kavramına yönelik toplam 53 farklı geçerli metafor belirtilmiştir. Bu metaforlara ilişkin oluşturulan kategorilere göre dağılımı; “mesleki rehberliğin gidiş yönünü görmeyi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılandığı metaforlar” kategorisinde 15 frekans ve % 21 oranında 10 farklı metafor belirtilmiş, “mesleki rehberliğin gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç biçiminde algılandığı metaforlar” kategorisinde 22 frekans ve % 32 oranında 14 farklı metafor belirtilmiş, “mesleki rehberliğin bilgi sağlama özelliği bulunan araç biçiminde algılandığı metaforlar” kategorisinde 17 frekans ve % 23,8 oranında 17 farklı metafor belirtilmiştir. Ayrıca katılımcılar tarafından metafor özelliği bulunmayan 10 adet ifadenin üretildiği belirlenmiştir. Psikolojik danışman adaylarının mesleki rehberliği en fazla ilişkilendirdikleri metaforların sırasıyla, ışık (5), fener (4), yol gösterici (4) ve pusula (4) olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Camadan, F. ve Kahveci, G. (2013). Okul Yö-neticilerinin ve Öğretmenlerin Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman) İlişkin Algılarının İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13/3, 1371 – 1392.
- Camadan, F. ve Sezgin, F. (2012). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Okul Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4/38, 199 – 211.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), Güz, 693-712.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21. Yıl (2), 269-283. [sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_21/16-%20\(269-283.%20syf.\).pdf](http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_21/16-%20(269-283.%20syf.).pdf).
- Carlson, R. (2001). Therapeutic use of story in therapy with children. *Guidance and Counseling*, 16(3), 92.
- Dost Tuzgöl, M. ve Keklik, İ. (2012) Alanda Çalışanların Gözünden Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanının Sorunları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 12, Sayı 23: 389 – 407.
- Hoskins, M. ve Leseho, J. (1996). Changing metaphors of the self: Implications for counseling. *Journal of Counseling and Development*, 74(3), 243-252.
- Heston, M. L. ve Kottman, T. (1997). Movies as metaphors: A counseling intervention. *Journal of Humanistic Education and Development*, 36(2), 92.
- Güloğlu, B. ve Kararımak, Ö. (2012) Metafor: Danışan ve Psikolojik Danışman Arasındaki Köprü, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 4 (37), 122-135.
- Kararımak, Ö. ve Güloğlu, B. (2012). Metafor: Danışan ve psikolojik danışman arasındaki köprü, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37), 122-135.
- Kepçeoğlu, M. (2004). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Alkım Yayınevi, İstanbul.

- Kuzgun, Y. (2000). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. ÖSYM Yayınları, Ankara.
- Kuzgun, Y. (2000) *Meslek danışmanlığı, kuramlar, uygulamalar*. Nobel yayıncılık, Ankara.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. Chicago, IL: The University of Chicago Press.
- Levitt, H., Korman, Y. ve Angus, L. (2000). A metaphor analysis in treatments of depression: Metaphor as a marker of change. *Counseling Psychology Quarterly*, 13, 151–165.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2001). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği* Resmi Gazete: 24376. Erişim: 27.08.2017, <http://www.meb.gov.tr/mebasp/mebdata/mevzuat/aramalisteleme.asp>.
- Mills, J. C. ve Crowley, R. J. (1986). *Therapeutic metaphors for children and the child within*. New York: Brunner/Mazel.
- Mould, T. J., Oades, L. G. ve Crowe, T. P. (2010). The use of metaphor for understanding and managing psychotic experiences: A systematic review. *Journal of Mental Health*, 19(3), 282-293.
- Nazlı, S. (2007). Psikolojik danışmanların değişen rollerini algılayışları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (18), 1-17.
- Nesterova, S. (2011). *Mevlana'nın Mesnevi İsimli Eserinde Metaforik Anlatımın Metafizik Boyutu*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Nuendorf, K. (2002). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Okur, M. (2013) The metaphors of the mathematics teacher candidates in elementary schools concerning the concepts of "Relation, Equivalence Relation and Ordered Relation. *International Journal of Academic Research Part B*; 5(2), 163-174.
- Özpolat, A.R. (2014) Psikolojik danışma ve rehberlik bölümü öğrencilerinin "psikolojik danışma" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:22 No:1 385-396.
- Roussell, M. A. (1995). Using developmental theme metaphors with children in France: Traditional and naturalistic. *Guidance and Counseling*, 11(1), 21-24.
- Saban, A. (2008). İlköğretim 1. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7 (2), 421-455. [Online]: <http://ilkogretimonline.org.tr>
- Suit, J. L. ve Paradise, L. V. (1985). Effects of metaphors and cognitive complexity on perceived counselor characteristics. *Journal of Counseling Psychology*, 32(1), 23-28.
- Tan, H. (1992) *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Öğretmen Kitapları Dizisi, MEB Yayınları, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (2017) *Türk Dil Kurumu Sözlüğü* http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a26935118cbf6.19750998 erişim Aralık 2017.
- Ünal, A. ve Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>
- Van Parys, H. ve Rober, P. (2013). Micro-analysis of a therapist-generated metaphor referring to the position of a parentified child in the family. *Journal of Family Therapy*, 35(1), 89-113.
- Yeşilyaprak, B. (2015) *21. yüzyılda eğitimde rehberlik hizmetleri, gelişimsel yaklaşım*, 24. Basım, Nobel yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (1. baskı) Seçkin Yayıncılık, Ankara.